

Додаток
до листа КЗ «Великоолександрівський РМК»
від 02.10.2017 № 01-17-49

**Методичні рекомендації щодо підготовки й відзначення
у 2022 році 300-річного ювілею великого українського мислителя-мудреця,
педагога, філософа, поета, композитора, музиканта, культурно-освітнього
подвижника Григорія Савовича Сковороди**

Г. С. Сковорода залишив нащадкам феноменальну духовно-педагогічну спадщину, засновану на його особистому освітньо-виховному досвіді. Морально-світоглядні принципи власної педагогіки Г. Сковорода системно виклав у філософсько-педагогічних і поетичних творах, у листуванні зі своїм учнем М. Ковалинським. Педагогіка – єдина професія мислителя, якою він займався все життя. Г. Сковорода скрізь і повсякчас лишається істинним педагогом – моральним учителем для всіх поколінь і всіх верств українського народу.

Для загальної освіти основним джерелом знань про феномен Сковороди та його практичне морально-світоглядне, природовідповідне, культуровідповідне вчення є середня школа, а для ґрунтовної освіти – вища школа. Духовний образ Сковороди, який формується у свідомості й пам'яті школярів і студентів, стає набутком цілого суспільства – дієвим чинником його самопізнання, моральної зрілості й культурно-соціального саморозвитку.

Провідний принцип Сковородинських навчань – Сковородинську світоглядно-педагогічну ідею *«Пізнай себе»* потрібно реалізовувати через діалогічний взаємозв'язок *«учитель–учень»*. Саме вчителю належить допомогти дитині відкрити в душі своє покликання й пробудити, виховати в серці зародок духовності. Ця система взаємодії вчителя й учня є *«сакральною педагогікою серця»* глибинного українського педагога Памфіла Юркевича (1826–1874), послідовника Григорія Сковороди. *«Сакральна педагогіка серця – виховна система, яка пробуджує в серці у вихованця любов до вищого й ідеального, до заповітного й духовного»* (П. Юркевич). *Сакральна педагогіка серця* як педагогіка моральності є основою самопізнання й особистого волевияву людини; вона спрямовує людину до самовиховання, моральної зрілості й *«другого, духовного, народження»* з *«духовного зародку в серці»*, що, за Г. Сковородою, є суттю особистої культури. Серцем людина розрізняє матеріальну множинність і духовну всеєдність світу та осягає духовний сенс життя, запрограмований у її душі. А зрілою свідомістю, волею духу скеровує всі сили свого єства на здійснення своєї життєвої програми. *Пізнати себе* – це збагнути життєву програму своєї душі, свою долю, а через себе – осягнути Світ, усвідомити своє місце у Світі й здійснити в ньому своє неповторне покликання. Так людина здійснює свій внутрішній сенс, свою духовну сутність згідно зі своїм природним покликанням, призначенням у житті – у *«спорідненій праці»*.

У самопізнанні людина осягає Істину, а *споріднена праця* забезпечує людину ресурсом самостійної сили для істинного життя в культурному саморозвитку. Внутрішнє прямування кожного з нас до Істини з провідництвом

ідеї «*Пізнай себе*» неодмінно виросте в морально-світоглядний, природовідповідний, культуровідповідний суспільний рух **сковородинства**, спрямований на досягнення моральної зрілості, духовного народження й культурного саморозвитку людини і народу згідно зі Сковородиною концепцією культури – «*другого, духовного, народження людини*». Сковородинство – стратегія культурно-соціального саморозвитку людської особистості й збірної цілісності народу.

300-річчя нашого духовного Вчителя має ознаменуватися відчуттям людського щастя в послідовному моральному визріванні «*збірної особи українського народу*» (Пантелеймон Куліш; 1819–1897). А рушійну силу цього внутрішнього процесу необхідно плекати з дитинства на основі любові до Природи і всього рідного. Адже саме з почуття любові, самосвідомості й життєвої волі дитини виростає патріотизм, етнічна самосвідомість і збірна воля народу – провідні чинники суспільного самовладування. Своєчасному Сковородиному поклику «*Пізнай себе*» відповідає нинішній громадянський відгук «*Збережімо в собі людину*».

Рекомендуємо підготувати та провести заходи, спрямовані на задіяння Сковородинського морально-світоглядного, природовідповідного, культуровідповідного вчення в навчально-виховний процес системи української освіти, у формування основи культурного саморозвитку молодого покоління української нації, в культурно-соціальний саморозвиток українського суспільства та в утвердження засадничих принципів національної культури як базису справедливого суспільного ладу:

1. Оформлення «Класів-світлиць Григорія Сковороди».
2. Педагогічні й мистецькі майстер-класи за Сковородинським світоглядно-педагогічним принципом «*Пізнай себе*» через діалогічний взаємозв'язок «*учитель–учень*».
3. Поетичні читання віршів, байок Григорія Сковороди за участю педагогів, школярів.
4. Театралізовані дійства за творами Григорія Сковороди.
5. Вивчення композиторської спадщини Григорія Сковороди на уроках музичного мистецтва.
6. Концерти хорового, сольного співу та інструментального виконавства за музичними творами Григорія Сковороди та пісень сучасних композиторів на його вірші.
7. Показ у навчальних закладах фільмів про Г. С. Сковороду.
8. Виставки у бібліотеках навчальних закладів видань творів Григорія Сковороди.
9. Презентації нових друкованих видань, компакт-дисків відео- та аудіо записів творів Г. С. Сковороди.
10. Науково-практичні конференції з залученням широкої громадськості, які представлятимуть суспільству досягнення в галузі сковородинознавства.
11. Підсумкові прес-конференції й круглі столи.
12. Виставки в бібліотеках навчальних закладів видань творів Григорія Сковороди.